

Van: L.A. te Utrecht

Verzonden: dinsdag 16 februari 2016 14:58

Aan: Commissie BiZa

Onderwerp: Re: Missende correctiefactor bij meervoudige ondersteuningsverklaringen voor een referendumverzoek

Ter attentie van:

- de Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken;
- de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- de Voorzitter van de Kiesraad;
- de Volkskrant.

Betreft: Ontbrekende correctiefactor bij de controle op meervoudig ingediende ondersteuningsverklaringen in de Wet raadgevend referendum en het Besluit raadgevend referendum.

LS,

Op 14 oktober 2015 heeft de Kiesraad tijdens een openbare zitting bekendgemaakt dat er 427.939 ondersteuningsverklaringen zijn ingediend voor het verzoek tot een raadgevend referendum over het associatieverdrag met Oekraïne. Hoofdstuk 5 van het Besluit raadgevend referendum regelt de steekproefsgewijze controle van deze verklaringen. Artikel 33 van de Wet raadgevend referendum bepaalt dat meervoudig ingediende verklaringen ongeldig worden verklaard, echter zonder een correctiefactor toe te passen. Een dergelijke factor is bij referendumwetten in het buitenland wel aanwezig en voorkomt dat een persoon het aantal verklaringen kunstmatig kan verhogen, door een verklaring vaker in te dienen.

Ter illustratie geef ik graag het rekenvoorbeeld van een fictief referendumverzoek, waarbij 200.000 personen tweemaal een verklaring indienen. Het resultaat is een totaalgroep van 400.000 verklaringen en een steekproefgroep van - voor het rekengemak - 4.000 verklaringen. Iedere verklaring in de steekproefgroep heeft een dubbelganger, maar de kans dat deze ook in de steekproefgroep wordt gevonden, en dus wordt afgekeurd, is $3.999/399.999 \approx 1/100$. Het verwachte aantal dubbele verklaringen in de steekproef komt daarmee op $4.000/100 = 40$. Er blijven $4.000 - 40 = 3.960$ geldige verklaringen in de steekproefgroep over, waarmee de einduitslag op 396.000 geldige verklaringen komt en het referendum doorgang vindt.

Een correctiefactor zal ongeveer gelijk zijn aan de verhouding tussen de totaalgroep en de steekproefgroep, dus in het voorbeeld $400.000/4.000 = 100$. Bij toepassing ervan zou het aantal overgebleven geldige verklaringen in de steekproefgroep neerkomen op $4.000 - (40 \cdot 100) = 0$ en met een einduitslag van 0 verklaringen zou het referendum worden afgekeurd.

In artikel 93 van de Wet raadgevend referendum is weliswaar een forse strafbepaling opgenomen voor het meervoudig indienen van verklaringen. Maar de pakkans is klein - slechts $1/10.000$ - en ik vraag me af of een rechter werkelijk een jaar cel zal opleggen voor wat mogelijk een vergissing zou kunnen zijn. Bovendien verandert dit artikel niets aan de uitslag.

Bij het referendumverzoek over het associatieverdrag met Oekraïne is de limiet van 300.000 verklaringen ruimschoots gehaald en er zijn geen meervoudige verklaringen aangetroffen in de steekproefgroep. Het is dan ook niet mijn bedoeling om het besluit, om dit referendum door te laten

gaan, in twijfel te trekken. Maar de wetgever moet deze fout zo snel mogelijk herstellen, met het oog op toekomstige referendumverzoeken.

Met vriendelijke groeten en een knipoog naar Wiskundemeisjes, de heer L.A. te Utrecht

Bronnen:

Wet raadgevend referendum:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0036443/geldigheidsdatum_14-10-2015

Besluit raadgevend referendum:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0036521/geldigheidsdatum_14-10-2015

Random sampling procedure in de staat Washington

<http://apps.leg.wa.gov/wac/default.aspx?cite=434-379-010>